

Valintaesitys maakunnan yhteistyöryhmän sihteeristön käsittelyyn

Hankkeen julkinen nimi	TUPAS2 - Turvetuotannosta poistuvien alueiden ennallistaminen ja kestävä jatkokäyttö Oulussa
Hakemusnumero	905133
Valintakokouksen päivämäärä	
Hakijan virallinen nimi	Oulun kaupunki
Osatoteuttajat	-
Toimintalinja	7 Oikeudenmukaisen siirtymän Suomi
Erityistavoite	7.1. Turpeesta luopumisen alueellisesti oikeudenmukainen siirtymä
Alkamispäivämäärä	1.3.2025
Päätymispäivämäärä	31.12.2027

Hakijan esittämä kuvaus hankkeen sisällöstä

TUPAS2-turvetuotannosta poistuvien alueiden ennallistaminen ja kestävä jatkokäyttö Oulussa -hanke keskittyy neljän entisen turvetuotantoalueen ennallistamiseen ja kestävä jatkokäytön suunnitteluun ja toteutukseen. Toteutus suunnitelmien alueet ovat pääosin Oulun kaupungin omistuksessa. Maanhankinnan kautta pyritään mahdollistamaan kokonaisvaltainen toteutus myös Ahvensuolla. Hankkeen ensimmäisessä vaiheessa (1.1.-31.12.2024) tuotettiin toimenpidetasoiset ennallistamis-/ jatkokäyttösuunnitelmat Sanginjoen valuma-alueella sijaitseville Turvesuolle, Miehonsuolle ja Haarasuolle, sekä lijoen valuma-alueella sijaitsevalle Ahvensuolle. Hankkeen tavoitteena on saada kyseiset alueet ilmastokestävän maankäytön piiriin.

TUPAS2-hankkeessa on tarkoitus ennallistaa ja/tai kunnostaa kestävä jatkokäytön piiriin noin 200 hehtaaria entisiä turvetuotantoalueita vaiheessa 1 toteutettujen suunnitelmien pohjalta. Kestävä jatkokäytön toimenpiteitä ovat kosteikot, vettäminen, soistaminen tai kasvittaminen. Kosteikoita on tarkoitus tuottaa noin 140 hehtaaria ja näitä ympäröiviä vettyviä alueita noin 45 hehtaaria. Lisäksi hankkeessa tehdään kasvittumiskokeiluja. TUPAS2-hankkeessa toteutetaan tiedepolku, joka kulkee läpi entisen turvetuotantoalueen. Tiedepolun varrella kerrotaan alueen historiasta, rakennemuutoksesta sekä tulevaisuudesta. Tietoa jaetaan myös ilmasto- ja vesistövaikutuksista sekä luonnon monimuotoisuudesta. Tiedon tuottamisen ohella tiedepolku toimii ulkoilu- ja virkistysalueena, jolta tehdään myös mahdollisuuksien mukaan reittiyhteydet Sanginjoen ja Pilpasuon luonnonsuojelualueille. Viestintä on TUPAS2-hankkeessa keskeisessä asemassa koko ajan.

Toimenpiteet:

1. **Turvesuolle** suunniteltujen kosteikkojen, vettäminen ja riistapellon tai muiden kasvituskokeilujen toteutus
2. **Miehonsuolle** suunniteltujen kosteikkojen ja vettäminen toteutus
3. **Haarasuolle** suunniteltujen kosteikkojen ja vettäminen toteutus

4. **Ahvensuolle** suunniteltujen kosteikkojen ja vettämisen toteutus
5. Maanhankinta (Ahvensuon pohjoisreuna (65,6 ha), Turveruukki Oyn omista 500 e/ha)
6. **Miehonsuo-Turvesuon** alueelle suunnitellun tiedepolun ja reittiyhteyksien (n. 2-3 km) rakennussuunnittelua ja toteutus (esim. pitkokset, taukopaikat, opasteet sekä alueelle tulevat infotaulut ja pysäköintiratkaisu)
7. Hankeviestintä sekä opetus- ja viestintämateriaalien toteutus yhteistyössä TUPAS2-projektin toteutukseen liittyvien sidosryhmien ja muiden JTF-hankkeiden kanssa

Tulokset:

Hankkeessa tuotetaan ennallistamis- ja jatkokäyttösuunnitelmien pohjalta toimenpiteitä kaikilla kohdealueilla. Hankkeen tuloksena ennallistetaan ja saatetaan kestävän jatkokäytön piiriin arviolta 200 hehtaaria entistä turvetuotantoaluetta, joista varsinaisena kosteikkona noin 140 hehtaaria. Vettyvää aluetta (pohjavedenpinta < 30 cm) muodostuu noin 45 hehtaaria. Kosteikkoja ympäröivillä kuivemmilla lohkoilla tullaan tekemään pienimuotoisia kasvittumiskokeiluja. Nämä ennallistamiskohteet ovat pinta-alallisesti mitattavissa. Luonnon monimuotoisuuden lisääntymisestä tehdään kartoituksina sekä ilmasto- ja vesistö päästöjen mittauksia sidoshankkeissa (Turvetuotantoalueiden ennallistamisen ympäristövaikutusten seuranta ja arviointi- ENARI, Kestävää kasvua Pohjois-Pohjanmaalle – vihreän siirtymän seurantajärjestelmä – kehittämis- ja investointiosuus).

Hankkeen tuloksista laaditaan loppuraportti, joka on julkisesti saatavilla kaupungin nettisivuilta. Hankkeessa toteutettava tiedepolku, joka sijoittuu Miehonsuo-Turvesuon alueelle, esittelee sekä konkreettisesti että virtuaalisesti turvetuotannon historiaa, turvetuotantoalueen ennallistamista sekä ilmasto- ja vesistö päästöjen sekä luonnon monimuotoisuuden palautumisen seurantaa.

RCO38 Tuen piiriin kuuluvan kunnostetun ja jälkikäyttöön otetun maaperän pinta-ala, **hehtaaria 200** (= kosteikko 140 ha + ennallistetut hehtaarit 45 ha + kasvituskokeet)

NO07 Turvetuotannosta vapautuneen, ennallistetun alueen pinta-ala, **hehtaaria 45**

Kustannusarvion tiivistelmä (FR 7 % kehittäminen ja FR 1,5 % investointi):

Kustannusarvion tiivistelmä kehittäminen

	Yhteensä €
1 Palkkakustannukset	180 740
2 Matkakustannukset	7 656
3 Ostopalvelut	127 900
4 Muut kustannukset	0
Flat rate 7 % kehittäminen	22 140
5 Tulot (vähennetään kustannuksista)	0
Nettokustannusarvio yhteensä	338 436

Kustannusarvion tiivistelmä investointi

	Yhteensä €
1 Investoinnit	652 497
Flat rate 1,5 % investointi	9 787
2 Tulot (vähennetään kustannuksista)	0
Nettokustannusarvio yhteensä	662 284

Rahoitussuunnitelman tiivistelmä

	Yhteensä €	Osuus %
1 Haettava EU- ja valtion rahoitus	734 349	73,38
2 Omarahoitus: Kuntarahoitus	266 371	26,62
3 Kuntarahoitus	0	0
4 Muu julkinen rahoitus	0	0
5 Yksityinen rahoitus	0	0
Rahoitussuunnitelma yhteensä	1 000 720	100,00

Rahoittajan arvio hankkeesta

Lisätietoja:

TUPAS-hankkeiden (vaihe 1 ja 2) tavoitteena on tuottaa toimintamalli turvetuotannosta palautuvien alueiden ennallistamiseen ja jatkokäytön suunnitteluun, eri jatkokäyttövaihtoehtojen vertailuun ja arvottamiseen sekä eri sidosryhmien tiedottamiseen, osallistamiseen ja yhteistoiminnan tukemiseen. Varsinaisten ennallistamistöiden toteutuksesta saadaan uutta tietotaitoa ja kokemusta niin kaupunkiorganisaation rakennuttajille ja tilaajille kuin paikallistason toimijoille, kuten urakoitsijoille. Ennallistamistöistä ja tulevien rakenteiden huolto- ja kunnossapitotöistä voivat myös entiset turvetuottajat saada uusia työllistymismahdollisuuksia.

TUPAS 2-hankkeen tavoite on ensimmäisessä vaiheessa laadittujen kosteikko- ja ennallistamissuunnitelmien toteutus ja sen lisäksi tuottaa viestinnän kautta tietoa turvetuotannon historiasta, tapahtuvasta rakennemuutoksesta sekä nykyisestä ennallistamisvaiheesta. Keskeinen toteutusmuoto tähän on Turvesuolle toteutettava tiedepolku, jossa on sekä fyysisiä että virtuaalisia elementtejä. Virtuaalinen viestintämateriaali suunnataan niin koulujen, alueella matkailuvien, sidosryhmien ja kaikkien kuntalaisten käyttöön. Oman mielenkiintoisen lisänsä viestintämateriaaliin tuottavat eri tutkimuslaitosten Turvesuo ja Miehonsuon alueella toteuttamien jtf-hankkeiden tuottamat päästö-, vesistö- ja monimuotoisuusseurannan tulokset.

Huomioita:

Tiedepolun toteutuksessa huomioita esteettömyys/saavutettavuus näkökohdat mahdollisimman laajasti (esim. liikkuminen pyörätuolilla, lastenvaunuilla yms., näkövammaisten tarpeiden huomiointi opastetaulujen osalta) ja osallistaa esim. Oulun kaupungin vammais- ja vanhusneuvoston esteettömyysasiantuntijat ja näkökulma mukaan polun suunnitteluun.

Tarkistettava rakenteiden kaupungin sitoutuminen erityisesti tiedepolun mutta myös patorakennelmien ylläpitoon ja huoltoon.

Tarkistettava indit (ennallistettava ha, kosteikko eli jälkikäytön ha)

TUPAS 1-hankkeen sivut: <https://www.ouka.fi/turvesoiden-ennallistaminen>

Arviointipisteet: 17/24p.

Ratkaisun perustelut ja jatkotoimenpiteet

TUPAS 2 -hankkeessa toteutetaan ensimmäisessä vaiheessa (TUPAS 1) laaditut suunnitelmat Turvesuo, Miehonsuon, Haarasuon ja Ahvensuon kosteikkojen perustamisen ja ennallistamistoimien osalta sekä

Miehonsuo-Turvesuon alueelle suunniteltu tiedepolku viestintämateriaaleineen. Suunnitelmat sisältävät Turvesuolla ja Ahvensuolla myös kasvittumiskokeiluja rahkasammalella.

Hankkeen toimenpiteet hillitsevät entisten turvetuotantoalueiden kasvihuonekaasupäästöjä ja vesistövaikutuksia sekä lisää alueiden monimuotoisuutta.

Hanke on Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 EU:n alue ja rakennepolitiikan ohjelma-asiakirjan TL 7 Oikeudenmukaisen siirtymän rahaston (JTF) ja erityistavoitteen 7.1. Turpeesta luopuminen mukainen ja toteuttaa Pohjois-Pohjanmaan maakunnan JTF - siirtymäsuunnitelmaa. Hanke täyttää yleiset valintakriteerit ja sai erityistavoitekohtaisista valintakriteereistä riittävästi (yli puolet 17/24 p) tullakseen rahoitettavaksi.

Erityisten valintaperusteiden pisteytyksessä hanke sai yhteensä 17 / 24 pistettä.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen EU- ja hankerahoituksen työryhmä 14.2.2025

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen EURA-rahoituskokous 19.2.2025

Pohjois-Pohjanmaan MYR-sihteeristö 26.3.2025

Pohjois-Pohjanmaan MYR 10.4.2025

Rahoittaja puoltaa hakemuksen hyväksymistä